

**Časopis za trgovino, obrt, industrijo ter
narodno in politično gospodarstvo sploh.**

III. letnik.

V Ljubljani, 28. avgusta 1920.

4. šte v.

Ministrstvo saobračaja je s 15. avgustom odredilo in izvršilo linearno povišanje železniških osebnih in blagovnih tarif za povprečno 100%. Ministrstvo se je čutilo k temu koraku tako opravičeno, da ni smatralo nikakor za potrebno, da bi zaslišalo mnenje gospodarskih korporacij, tudi ni sklicalo posebej v ta namen že pred pol letom imenovanega tarifnega odbora.

Tokratno povišanje je v teku dobrega poldruga leta že tretje in smo ž njim dosegli kubaturo železniške tarife, ki je veljala od ujedinjenja do maja 1919. In še to visoko tarifo se je iz tehničnih razlogov zaokrožilo v dinarskih enotah radi pomanjkanja drobiža navzgor, kar pomenja seveda v kronski valuti zopet precejšen pribitek. Na ta način smo dosegli 15 do 24 kratne postavke napram onim, ki so veljale v miru. S tem so se železniške tarife povišale povprečno enako kot se je podražilo vsled vojne celo življenje. Glavni delež na tem ogromnem povišanju tarif pripade na čas po ujedinjenju. Pred tem so se železniške tarife zvišale samo dvakrat in sicer sredi leta 1917 vse tarife za 30%; pozneje se je s posebnim odlokom zvišalo vožnjo za brzovlake in za I. razred še za 50%, vse druge tarife pa so ostale do septembra 1918 nespremenjene v veljavi. Šele septembra 1918, torej tik pred slomom, so se zvišale tarife za nadaljnjih 70%, torej skupno s prvim povišanjem za 121%. V tem je prišel slom Avstrije. Pol leta, ko smo imeli promet takorekoč na vse strani zaprt, se posledice vojnega gospodarstva niso tako jasno pokazale, šele ob sestavi prvega državnega proračuna maja 1919 se je pojavila zahteva 100% zvišanja obstoječih tarif, torej skupno 221%. Pol leta pozneje, meseca novembra 1919 je prišel železniški minister z novo zahtevo povprečnega 100% povišanja tarif in nas obenem pomirjeval s obljubo, da je to zadnje povišanje, ki je potrebno, da se zboljša štetno stanje železnic in prične s sanacijo obstoječih razmer. Tako smo dosegli novembra lanskega leta povprečno povišanje mirovnih tarif za 884%. Pretekla so kritična tri četrtletja, ko se je nov železniški minister zopet polastil obupnega sredstva, da sanira železnice in nam povišal mirovno tarifo na povprečno 1784% nad mirovne postavke.

Kot baza nove tarife se je vzelo, da se pri osebnih vlakih računa drugi razred za dva tretja razreda in za prvi razred pa se plača trojna pristojbina tretjega razreda. Za brzovlake se plača v tretjem razredu poldrug pristojbino. Za osebne vlake, v drugem razredu trojno, v prvem pa štirikratno pristojbino tretjega razreda osebnega vlaka. Najmanjša pristojbina za brzovlak v razdaljah od 1—50 km znaša 9 ozi-

roma v drugem 18 in v prvem razredu 24 dinarjev, za osebni vlak pa 1·50 oziroma 3— odnosno 4·50 dinarjev za razdaljo do 10 km.

Od 11-15 km stane osebni vlak I.				II.	III. raz.		
				6.—	4.—	2.—	d.
» 16-20 »	»	»	»	7.50	5.—	2.50	»
» 21-25 »	»	»	»	9.—	6.—	3.—	»
» 26-30 »	»	»	»	10.50	7.—	3.50	»

Te pristojbine so za okoličanski promet mest velikega pomena, posebno ker naša mesta nimajo posebej reguliranega tržnega prometa in se bodo posledice jako kmalu pojavile. Zvišale so se obenem tudi dijaške mesečne predplatne tarife, režijski listki za železničarje in preplačni listki za javne nameščence. Aktivni vojaki in častniki imajo še nadalje pravico voziti se v uniformi na izkaznico za polovično vožnjo. Nekdanje ugodnosti državnemu uradništvu pa so bile že lani ukinjene.

Blagovna tarifa ima dva razreda za brzovozno blago in sicer navaden in znižan, ki imata za najmanjšo razdaljo do 10 km postavke 530, oziroma 310 par za 100 kg. Tovorno blago ima osem vrst različnih postavk in sicer za obsežno (voluminozno), dalje prvi in drugi razred kosovnega blaga potem za celovagonske tovore razreda A, B in C, ter dve špecialne tarife. Postavke teh razredov začenjajo za najmanjše razdalje od 1—10 km v parah 370—260—180—140—120, 100, 120 in 80. Dalje je ostalo sedem vrst postavk za izjemne tarife v veljavi in sicer prva za stekleni pesek, čiljev soliter, dolomit, opeko, sladkorno repo, premog, črepinje, krompir, koks, trsko, vapno in šota. Tarifna postavka začenja zanje z 80 pari za 100 kg. Druga izjemna tarifa obsega drva za kurjavo ki niso daljše kot 1.20 m, naravna gnojila in umetna gnojila ter surovine za njih izdelavo, ilovca, kaolinska zemlja, kamenje, led in sneg, zemlja, pesek in premogovi ogorki. Najnižja postavka 70 para. Tretja izjemna tarifa velja za obsežno blago pri pol in celovagonskih tovorih. Začetne postavke znašajo 250 oziroma 230 par napram 370 par za kosovno obsežno blago. Četrta izjemna tarifa ima štiri pododelke in sicer a) za konje, b) za rogato živino, svinje, koze in drobnico pri uporabi navadnega tovornega voza, c) isto pri uporabi več nadstropnega vagona in d) za perutnino. Osnovne postavke znašajo za 1 m² tovarninske površine a) 570 b) 400 c) 420 par. Postavke so torej enako visoke kakor za brzovozno blago, ker spada živo blago med brzovozne tovore.

Špecialiteta tarife je ta, da veljajo za proge južno od Beograda, torej za srbske železnice, posebne izjemne tarife 2, 3 in 4, s tarifnimi postavkami, ki so proti v preku veljavnim tarifom neprimerno cenejše. Tako znašajo za prečanske železnice zadevne osnovne postavke za 100 kg in do 10 km 70 in 80 par, za Srbijo pa samo 25 in 30 par. Odkritosrčno povedano, da nam, ki poznamo razmere v Srbiji ni razumljivo, zakaj se tej pokrajini dovo-

Ijujejo posebne železniške olajšave, s
tarifi, ki stoje globoko pod lastno režijo,
katere morejo torej kriti prebitki
prečanskih železnic. Smo odločno proti
vsaki neutemeljeni in nemotivirani
favorizaciji enega dela države na
škodo ostalih.

Znano je, da naše železnice žive od tranzita in zato nam je umljivo, da ako celo lansko leto o tranzitnem pravem prometu niti govora ni moglo biti, da so morale biti železnice pasivne. Letos, ko se je po tej strani situacija vsaj deloma izboljšala, so se pojavile vse kritične posledice dveh drugih faktorjev, ki ubijata naš promet to je carinsko poslovanje in kontingentiranje premoga. Vodilo bi predaleč obravnavati splošno znane razmere, ki so nastale vsled obilnih navedenih kalamitet in hočemo se pri drugi priliki vrniti k tem vprašanjem. Pripominjamo samo toliko, da še danes, po poldrugem letu, obstoje provizorne carinske meje, v momentu, ko se določa že definitivna meja naše države, še železniško ministrstvo ni uspelo, da doseže sporazum s carinsko upravo, da reformira carinsko železniški postopek. Pripominjamo, da se je zadevna konferenca v juniju vsled trmoglavnosti carinske direkcije razbila in da so naši železniški delegati odpotovali brez podpisa. Pa tudi za premost se forcira predvsem oddajo kontingentov iz Slovenije, medtem ko se v Srbiji in Bosni premogovnike pušča le deloma izkoriščene. In tako je pri vsemogoče oviranem in skrčenem prometu ostal še lokalni promet. Napram mirovnem razmerju, se je osebni promet skoro podvojil, blagovni promet pa padel. Toda ministrstvo, ki na eni strani ogromno povišuje tarife, pobija samo sebe, ker dovoljuje brezplačne in znižane vožnje v vedno večjem razmerju. Največji del potujočega občinstva že tvori danes oni del, ki ne plača polne tarife. Narodni poslanci, vojaštvo, ministerijalno uradništvo, potuje zastonj, oziroma za neznaten novc. Dijaštvo plačuje četrtno, društva polovično vožnjo, razentega se množi uporaba režijskih listkov od strani železničarjev v vedno večjem obsegu, tako da ni več daleč čas, da bodo nove tarife ostale na papirju, ker ne bo več občinstva, ki bi plačalo polno vožnjo. Strokovnjaki pri železniški upravi so obupani nad tem gospodarstvom železniškega ministrstva in mislimo, da bi bilo zelo umestno, da se s temi predalekosežnimi olajšavami že enkrat preneha, oziroma, da se jih omeji na primeren minimum.

Prepričani smo, da ni bilo zadostnih motiviranih gospodarskih razlogov za podvojitev obstoječe tarife, marveč, da se je radi pomanjkanja strokovnega tarifnega aparata in radi enostavnosti poslovanja, ker bi bilo drugače treba kalkulirati in tiskati celo novo tarifo, seglo k najprimitivnejšemu sredstvu, linearnemu povišanju postavk. To pa nam daje dovolj povoda, da moramo razmisliti finančno situacijo železnic v kolikor nam jo nudiata lansko-letni in letošnji proračun.

Minogrede bodi še omenjeno, koliko so bile v drugih državah zvišane tarife tekom in vsled vojne. Pregled je sestavil angleški Board of Trade journal, ki navaja, da so se v Belgiji povišale tarife proti mirovnim za 100%, v Franciji osebne prvi razred 80%, drugi 75%, tretji 70% in tovarne pa celotno za 140%. Na Nizozemskem osebne tarife 75%, tovarne 70—140%, v Italiji osebne v prvem razredu za 120%, v drugem za 100% in v tretjem za 60%, tovarne tarife so se zvišale za hrano, drva, stavbeni material in nekatere surovine le za 40% za ostalo blago za 100%, v Švici osebne za 100%, tovarne za 180%, v Združenih državah in Kanadi povprečno za 40%, v Egiptu osebne za 100, tovarne za 50—100%, na Španskem in Portugalskem za 50 odnosno 57%, najmanjše povišanje je bilo v Avstraliji in sicer osebni za 10%, tovarni za 30%. Naše tarife se izenačujejo že ruskim tarifam, kjer so povišane osebne tarife za 1400% in tovarne za 3400%. Presegli smo vse nasledne države, Češko, Ogrsko in celo ubogo Avstrijo.

Edina pozitivna data za presojanje finančnega položaja naših državnih železnic je dosedaj državni proračun. Proračun za leta 1919/20 izkazuje izdatkov rednih 41,492.044 dinarjev in 156,664.705 kron, izrednih 17,495.000 dinarjev, ter 10,243.360 kron, torej celoletno 58,987.044 dinarjev in 166,908.065 kron. Ako preračunamo lanskoletne dinarje v krome po tedanjem uradnem tečaju 1 : 3 dobimo, da je znašal proračun za dinarsko področje 176,961.132 kron ali za 10 milijonov več kot za celo kronsko področje.

Med dinarske izdatke spadajo sledeči: za ministrstvo 4,3, za gradbeno ravnateljstvo za nove proge 2,9, eksploatacija gozdov 1 milijon in obrat v Senjskem rudniku 2 milijona, ravnateljstvo srbskih železnic v Beogradu 31,3 milijona rednih in 15,6 milijonov dinarjev izrednih izdatkov.

Med kronskimi izdatki znaša potreba izdatkov za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo 52.6 milj. kron rednih in 7.2 milj. kron izrednih, za Hrvaško in Slavonijo 71.2 milj. rednih in 0.8 milj. izrednih, za Slovenijo 32.2 rednih in 1.4 izrednih izdatkov. Za Bačko, Baranjo in Banat minister ni predložil proračuna in je imel po § 48 dobiti pooblastilo, da sme iz tamošnjih dohodkov kriti stroške za obrat. Proračun je imel tekom leta predložiti finančnemu ministru v odobritev.

Dohodki pa so bili preliminirani za vsa prometna podjetja skupaj v Srbiji na 30 milj. dinarjev v Bosni in Hercegovini na 60.2 milj. kron v Dalmaciji na 4.7, v Hrvaški in Slavoniji na 91.2 in v Sloveniji na 41.7 milj. kron, konečno v Bački, Baraniji in Banatu na 12.3 mli.

Res je, da so navedene številke le ogrožje in da je faktična slika precej drugačna, vendar bi bil to moral biti okvir, v katerem se je smel in moral gibati železniški minister pri svojih

izdatkih. Razmerje izdatkov za Srbijo s 1600 km železnic, od tega je bilo 1024 normalne, ostalo ozkotirne železnice in za celo ostalo kraljevino z nad dvakratno mrežo normalnih železnic je 17 proti 16. Mislim, da je odveč o tem obširneje pisati.

Dohodki prometnih naprav za leto 1919/20 od maja do maja pa obstoje v razmerju 9:20 za dinarsko in kronsko področje. Posamezno je bilo proračunano torej za dinarsko področje (Srbijo) 29 milijonov dinarjev primanjkljaja in za kronsko področje, ki je dvainpolkrat tako veliko pa 40 milijonov kron. Celotni primanjkljaj je torej že lansko leto znašal 127 milijonov kron, od česar je po proračunu odpadla na železnice v kronskem področju komaj ena tretjina. Izredni izdatki za železnice pa znašajo 62.8 milijonov kron, od tega pripade $\frac{1}{6}$ na kronsko področje. V proračunu ti izdatki niso natančneje specifikirani, vendar je gotovo, da so namenjeni večjim reparaturam, obnovi in investicijam. Ako bi se bil denar za te potrebe preskrbel na drug način, eventualno z dolgotrajnim posojilom, bi bil že deficit padel na polovico. Faktični izdatki so seveda pokazali mnogo večje primanjkljaje, katerih tudi novembersko povišanje tarif ni moglo sanirati.

Letošnji proračun prometnega ministrstva izkazuje 112.1 milijon dinarjev rednih in pol milijona izrednih izdatkov ter za kronsko področje 788.5 milijonov kron rednih in 59.3 milj. kron izrednih izdatkov. Dohodki prometnih naprav, med katere pa spadajo tudi vsi poštni, brzojavni in telefonski dohodki, pa znašajo za Srbijo 134.7 milj. dinarjev, za Bosno in Hercegovino 187.9 milj. kron, za Dalmacijo 34.7, za Hrvaško in Slavonijo 417.2 milijonov, za Slovenijo 106.6 milj. in za Bačko, Baranjo in Banat 296.8 milijonov kron. Torej skupno izdatkov 1297.8 milijonov kron in sicer od tega 450 milijonov za Srbijo in 847.8 milijonov za prečanske železnice. Nasproti temu se računa dohodke vseh prometnih naprav 1185.2 milijonov kron, od česar na Srbijo odpade 438.8 milijonov kron. Neglede na to, da odpade torej več sto milijonov od te vsote na druge resorte, predvsem na poštni promet, je že zopet v proračunu nad 100 milijonov deficita.

Pri tem pa moramo vpoštevati, da tu ni še kalkulirano med osebnimi izdatki nova pragmatika, ker pogajanja še niso končana niti enomno povišanje cen premoga med materialnimi stroški. S sigurnostjo lahko rečemo, da je lanskeletni deficit gotovo dosegel na železnicah svojih 300 milijonov kron in da bo letošnji, ako se bodo razvijale razmere v dani smeri naprej dosegel pol milijarde kron.

Za Srbijo v letošnjem proračunu ni nobenih izrednih kreditov, pač pa za Hrvaško in Slavonijo 25.2 milijonov kron, za Slovenijo 2.2 milj. kron in za pomorsko upravo 31.8 milijonov kron. Interesantno je tudi za vse valutne politike, da so se napram lanskemu letu izdatki za dinarsko področje povečali od 58 na 112 milijonov dinarjev, torej podvojili v kronskem področju od 167 na 847 milijonov kron, torej popetorili. To je torej uspeh izednačenja plač in mezd po relaciji. Karakteristično je tudi, da znašajo izdatki direktije Zagreb za Slovenijo 79.9 milijonov kron, medtem ko je lansko leto potreba znašala 32.2 milijonov. Z drugo besedo izdatki so se kljub razpustitve ravnateljstva v Ljubljani in prestavitve osebja na Hrvaško skoro poldrugokrat povečali.

Kar smo številčno podali je, da oba proračuna že v naprej računata z deficiti in da so izdatki za Srbijo relativno večji kot za ostale pokrajine.

Pri tem pa moramo pomisliti, da smo tu vpoštevati le obratne stroške in obratne dohodke in da je že tu pasivni saldo. K temu pa moramo prišteti še izdatke, na katere še sedaj nikdo ne misli in ki so v zvezi z likvidacijo monarhije. Dobro znano je, da se bodo prevzete državne železnice v naših pokrajinah odračunale v valoriziranih kronah in da bomo morali prevzeti dolgeve in obveznosti, katere nam je danes nemogoče natančno oceniti, ki pa bodo samo za državne železnice Slovenije znašali več sto milijonov mirodnega denarja. Ta denar je treba

obrestovati in amortizirati. Lahko si mislimo kako bodo izgledale finance naših železnic v bodočih letih, ako ne spreminimo tu smeri sedanjega gospodarstva.

Naše privatne lokalne železnice so dolžne bivšemu avstrijskemu železniškemu erarju velike svote, nekatere celo več, kot je bila cela železnica vredna. Ti garancijski dolgovi postanejo sedaj aktivum likvidajoče Avstrije in se bode obremenilo za te svote našo državo, ki bo morala ali te pasivne železnice poddržaviti ali pa prevzeti zanje obratno jamstvo. Eno kot drugo bo le poslabšalo finančno situacijo državne železniške uprave. Pri vsem tem pa dalekosežnega problema južne železnice sploh nisem vpošteval.

Perspektive, ki se odpirajo Sloveniji v prometnem oziru, niso težke in kritične samo radi finančnih težkoč, one grozijo postati usodne radi konkurence vodnega prometa na Podonavju, ki bo našim železnicam vzel velik del tranzita iz Nemčije in Češke ter Avstrije na Balkan, in radi bodoče konkurence predilske proge, ki bo konkurirala v prometu med omenjenimi državami in Jadrantom.

Ako premotrimo vse, lahko rečemo, da je eno nedvomno gotovo in sicer, da se razbitih železnic, uničenega voznega parka, reorganizacije službe in nove ureditve prometnih relacij ne da popraviti oziroma doseči z linearnim poviševanjem tarifov. Tu smo pač prekoračili mejo zmožnosti in bo treba misliti na druga sredstva sanacije.

Oton Schmidt.

Težkoče pri dobavljanju nujnih potrebščin.

Svetovne razmere so bile po polomu Nemčije in Avstro-Ogrske take, da si je trgovstvo moglo le v onih slučajih priskrbeti kaj blaga, če je tudi samo moglo oddati dobavitelju drugo blago v zameno. Šele polagoma bo z zopet rastočim zaupanjem do denarja izginilo to kompenzacijsko kupčevanje, ki je pomenilo posebno za slovenski del naše kraljevine pravicati križev pot na Golgoto. Lačnemu svetu Slovenci nismo mogli ponuditi masti, mesa ali žive živine, žita in drugih agrarnih produktov, ki z njimi razpolagata na preostanje naša brata Srb in Hrvat. Ne ravno najnujnejših stvari pa dobimo iz krajev, kamor pošiljamo glavni predmet našega eksporta: les.

Mnogo kritizirane koncentracije kupčijskih poslov v državnih uradih prilagodilo se je trgovstvo to in onstran naših mej še dokaj potrpežljivo. Tehnične hibe tega posredovanja »od države do države« so bile posebno pričetkoma seveda tako velike, da so dale povod upravičenim pritožbam. Odtlej pa živi trgovina pač kakor ve in zna od modrosti onih, ki so te vaje vzeli v roke. Blagor deželam, kjer ima nadarjen in uvidljiv trgovec ali trgovsko navdahnjen človek odločati o pomembnosti posamičnih velikih transakcij, kjer se tok kupčijskega delovanja ne poizgubi v sterilnem pesku birokratizma. Kajti ni le usoda trgovine, obrtništva ali industrije, ki zavisi od večje ali manjše rutiniranosti merodajnih činiteljev, temveč čisto gotovo je, da je stem spojena usoda vse dežele in da bo vsaka država uživala v bodoče tak blagor, kakoršnega pač sama zasluži po nadarjenosti svojih komercialnih voditeljev. Da naj govorimo o specifično naših t. j. jugoslovanskih razmerah, potem bi morali pač obžalovati, da se n. pr. naši najboljši trgovci ravno nič ali pa le zelo malo vtikajo v javno življenje, v politiko, ki je dandanes že tako spojena z gospodarskimi pojmi in ki bo čedalje bolj nujno postala narodno-gospodarskega značaja ter bo polagoma izgubila tehnično-strankarsko obilježje. Če naj trgovci soodločajo o usodi vsega bodočega kupčijskega življenja in saobračaja, potem se pač ne bodo smeli brigati samo za osebne svoje koristi, temveč naj se brigajo za javno in posebno za stanovsko politiko, naj pridejo do političnega upliva, da bodo znali v odločilnih trenutkih pravo ukreniti; če za tako pot ni smisla v našem trgovstvu, potem naj ne pričakuje od državnih uradov dosti velikopoteznosti v trgovskih prashanjih in naj ne jadikuje, če se mu tudi

v bodoče ne bo po željah godilo. Razmere v naši politiki pač niso take, da bi trgovca mikale k udeležbi, to pa ne sme biti vzrok, da bi se odtgnil javnemu delovanju, ki potrebuje dobrih elementov, kakor riba vode. V Švici, na Francoskem in Nemškem, posebnio pa še v Ameriki in na Angleškem je v prvi vrsti trgovec in fabrikant tisti, ki sedi in upliva v vseh javnih zastopih, pri nas pa vlada v trgovstvu največje nerazpoloženje za tako »neplodonosno« delovanje!

Čuditi se potem nihče izmed nas ne sme, če so danes n. pr. razmere glede dobavljanja najvažnejših kmetijskih pa tudi drugih potrebščin iz inozemstva pod vsako kritiko, če smejo politični listi blatiti vsevpred vso trgovino in ne zna nihče razločiti legitimnega in poštenega trgovca od navadnega premikača in verižnika. Velikopoteznosti v nazorih javnega mnenja redkokdaj najdemo, zato pa naj delamo na to, da nas publika ne bo smatrala za prosto divjačino, temveč da bo znala pravilno ceniti naš trud in naš napor v svrhu priskrbovanja življenjskih potrebščin.

Kako otežkočeno je tačasno to delovanje in koliko skoro nepremagljivih zaprek se mu stavi nasproti, o tem bo prilika še večkrat govoriti. Kdor pozna n. pr. obratovanje na boljših kmetijskih domovih po Slovenskem in ve, česar je naš napredni kmet pred vojno neobhodno potreboval, če je hotel priti do zadovoljivih žetev, temu ne bo ostalo prikrito, da ob sedanjem pomanjkanju vseh važnih umetnih gnojil, krmil, strojev itd., kar vse je povečini prišlo iz inozemstva, ne bo mogel dolgo vzdržati. Sicer pa zadostuje, če opozarjamo le na statistiko glede vporabe najvažnejših teh potrebščin iz leta 1913 in če omenimo, da veliko teh stvari sedaj tudi za visoko in polnovredno kompenzacijo ni mogoče v zadostni množini iz inostranstva dobiti. Porabilo se je v Sloveniji letno tik pred vojno:

Thomasove žlindre 1050 vagonov. Rudninskega superfosfata 980 vagonov. (Tukaj bi bilo omeniti, da dolenski kmetje vzlic visoki ceni ajde, tega žita povečini sploh več sejali ne bodo, ker ajda ne obrodí, dovoljno, če se ji ne gnoji s superfosfatom). Kalijevih gnojil (preračunano na kajnit) 875 vagonov. Drugih (posebno dušičnatih) umetnih gnojil 492 vagonov. Oljnatih močnih krmil 612 vagonov. Drugih umetnih krmil (klajnega apna, ribje moke itd.) 180 vagonov.

Že samo iz teh podatkov je razbrati, da nam letno manjka nad 4000 vagonov najnujnejših stvari in iznajdljivosti trgovstva bo pač prepuščeno, da deželi poišče za ta ogromen izpadek primerno nadomestilo, ki pa mora biti polnovredno, sicer naš kmet zanj ne mara, ker se mu intenzivno delo potem ne izplača. Brez zadostnega gnojenja s fosforinimi, kalijevimi in dušičnatimi gnojili niti misliti ne smemo na žetve, kakor smo jih imeli pred vojno, ker naša revna zemlja ni ona iz Bačke in Banata, ki ima v sebi dosti gnojilnih snovi. Slovenija bo torej najhuje prizadeta, če se nam tukaj kmalo ne odpre kaka pot. Napačno bi bilo namreč misliti, da nam sedaj ni več treba intenzivnega kmetovanja, češ, saj imamo itak v svoji kraljevini zadosti žita in drugih živil. Za Slovenijo kot tako je denar, ki ga je treba odšteti Petru ali Pavlu za živila, ki smo jih doslej v obilni meri sami proizvajali, izgubljen, pri tem pa nam še zemlja od leta do leta bolj ubožajo, če bomo ostali brez omenjenih pripomočkov.

Lani že je Kmetijska družba za Slovenijo opetovano poskušala nabaviti si gotove neobhodno potrebne stvari iz Nemčije in iz Danskega. Ni se strasila velikanske valutne razlike ter si je priskrbela za že zagotovljeno blago potrebni tuji denar in je odposlala posebnega trgovsko in strokovno izobraženega nakupovalca v inostranstvo. Ko je hodil mož svoj križev pot po Nemškem, pa je pričel Reichsamt für Volksernährung iz Berlina čisto brez stika z družbenim odposlancem brzojavljati svoje posebne pogoje glede dovolitve izvoza kupljenega blaga. Ni treba posebe povdarjati, da so bili pogoji seveda popolnoma nesprejemljivi in da bi nihče v Sloveniji v tistih časih ne spravil skupaj toliko in takega kompenzacijskega blaga, kakor ga je Nemčija zahtevala. Zmrznjeno

meso, živo živino in mast bi moralo sigurno spremstvo spraviti preko lačne Nemške Avstrije do obmejne postaje Passau, kjer bi Reichsamt blago pogojno prevzel ter v jugoslovanski valuti plačal. Vsa prejšnja obetanja glede možnosti te velike dobave so bila tedaj zgolj prevara in z sličnimi naknadnimi in popolnoma nesprejemljivimi zahtevami so v inozemstvu tiste čase močno operirali in kdor se je vsled sile razmer in v očigled našem pomanjkanju spuščal v podobne večje transakcije, ta je bil končno prevaran, dostikrat je moral plačati ogromnih stroškov, ki jih nikdar več ni prebolel.

Te razmere ostale so neizpremenjene skoro doslej in so se kvečjemu v toliko zboljšale, da je prvotnej neorjen-tiranosti sledilo boljše spoznavanje. Naši trgovci vzlic nestanovitnih odnošajev danes vsaj na splošno že lahko računijo z gotovimi činjenicami in že to je velikega pomena, da smo prestali primerno bolezen po vojni: preveliko nesigurnost, ki je ubijala vsako podjetnost. Na trgovstvu je, da priključijo boljše prilike.

Za preprosto in pregledno knjigovodstvo se uporablja

AMERIKANSKI

:- JOURNAL :-

Lepo izdelan se dobi pri upravništvu „Trgovskega lista“.

Fr. Skušek.

Oddaja tuje valute devizni centrali.

Velika ovira naši izvozni trgovini je brez dvoma devizna centrala, katere delokrog je skoro v vseh poslih centraliziran v Beogradu. Ne samo to, da je poslovanje centralizirano, nego tudi polževa počasnost, s katero ista posluje je vzrok, da imajo naši trgovci eksporterji toliko škode in izgube.

Jasno je, da si vsak trgovec želi dela in napredka. On je najmočnejši davkoplačevalec in ravno njemu se delajo največje težkoče. Ako bi država boljše pospeševala eksport, bi njena bilanca izgledala povsem drugače.

V Jugoslaviji imamo dovolj blaga, katero se doma ne konzumira temveč se mora izvažati. Ako pa hoče danes naš trgovec izvoziti kako blago v inozemstvo, ne sme biti samo trgovec, temveč tudi valutni špekulant. V to ga prisili devizna centrala v Beogradu in to samo radi tega, ker je jako slabo organizirana in prepočas posluje. Vem za slučaj, ko je trgovec-kupec oddal meseca aprila tujo valuto devizni centrali, potem korespondenta v Rimu, in je devizna centrala v Beogradu trgovcu-prodajalcu obračunala znesek šele koncem avgusta. Čez tri mesece je moral torej čakati naš eksporter, da je prišel do svojega denarja. Med tem časom je tečaj tuje valute padel za več kot polovico prvotne vrednosti in izvoznik je kalkuliral ceno še na podlagi starega tečaja. Pri tej kupčiji je izgubil več kot polovico lastne kupne cene, izgubo obresti in drugih stroškov še ne omenim. Nadalje si je devizna centrala oziroma Narodna banka odračunala svojo provizijo s katero tudi ni računal, kakor tudi ni računal z velikimi stroški tujih bank, potom katerih je moral dirigirati znesek, ker bi ga sicer devizna centrala ne sprejela, oziroma bi ga zavrnila.

V splošno informacijo naj navedem, kako je tačas postopati pri izvozu blaga v inozemstvo. Povdarjam tačas, ker žal dohajajo nove naredbe skoro vsaki mesec.

Trgovec, ki hoče eksportirati na primer les v Gorico, mora osigurirati tujo valuto pri kaki banki in sicer mora prodati ta les proti zdravi, dobri valuti. Naše žal sami ne prištevamo dobrim. Vzemimo, da dobi trgovec za 10 vagonov rezanega in tesanega mehkega lesa Lit. 30.000.— Osigurati mora sedaj, kakor omenjeno, pri kaki banki to valuto, to se pravi, zavezati se mora, da bo v teku enega meseca (šteti se prične z dnem, ko prestopi blago demarkacijsko črto), stavil

na razpolago devizni centrali celi znesek od Lit. 30.000.— oziroma, toliko, kolikor je faktično prejel za izvoženo blago. Da bode to v resnici storil, mora položiti pri kaki banki 20% kavcijo. Banka mu izda garancijsko pismo, s kojim se ista zaveže, da plača založeno 20% kavcijo (v gornjem slučaju torej Lit. 6.000.—) Centrali za plačevanje v inozemstvu (devizni centrali), v slučaju, da izvoznik nebi zadostil svojim obveznostim. Seveda zahteva vsaka banka, da se položi to kavcijo v isti valuti, za katero izstavi garantno pismo in ne v kronah ali drugem novcu, ker mora banka, za slučaj, da kavcija res zapade, isto plačati v valuti, v kateri se je z garantnim pismom obvezala. Ako bi banka prevzela garancijo napram devizni centrali v lirah, izvoznik bi pa pri isti centrali ekvivalent v naših kronah, se lahko pripeti, da tečaj tuje valute v teku enega meseca zdatno zraste. Za slučaj, da trgovec-eksporter ne stavi devizni centrali tuje valute na razpolago, mora plačati banka zapadlo kavcijo (Lit. 6.000.—) oziroma s kronami, katere je založil izvoznik, kupiti lire in lahko je mogoče, da položen znesek v kronah ne zadostuje za celo svoto lir, ako se je tečaj istih zvišal. Zato banke jako nerade sprejemajo garancije za tuje valute v naših kronah ter vedno zahtevajo položitev tuje valute od eksporterja, ali pa ekvivalent v našem novcu po izvanredno visokem menjalnem tečaju.

Ko dobi izvoznik od banke garancijsko pismo, ter obe izjavi, katere mora sam podpisati in s kojimi jamči s svojo častjo in premoženjem, da bode ves izkupiček izvoženega blaga oddal pravilno devizni centrali v Beograd, mora vse tri dokumente kolekovati po K 4.— Pri trgovski zbornici dobi potrdilo, da je protokoliran, ter upravičen do te trgovine. To potrdilo sestavi trgovska zbornica na bančno garanto pismo. Z obema izjavama in z od trgovske zbornice potrjenim garantnim pismom, se je treba izkazati pri ekspozituri devizne centrale v Ljubljani (finančna delegacija), kjer se dobi »uverjenje« katero končno, po plačani izvozni carini, omogoči izvoz.

To bi bil torej prvi del postopanja pri izvozu blaga v inozemstvo. Drugi del pa ni tako enostaven in lahko privede našega trgovca do katastrofe.

Znesek v tuji veljavi, katerega dobi naš izvoznik od kupca (Lit. 30.000.—), je treba položiti, brez ozira na že položeno kavcijo torej v polnem iznosu, v tujini in sicer v Italiji pri Banca d'Italia, Roma, na Francoskem pri Comptoir National d'Escompte de Paris, v Švici pri Banque de Paris & de Pays-Bas succursale de Geneve, na Angleškem pri Samuel Montagu et Comp., London E.C., na Grškem pri Banque Nationale de Grece ss. Salo-nique.

Kupec mora torej v eni teh bank v tujini naložiti svoto za kupljeno blago in sicer z naložilom, da se ta znesek nakaže Narodni banki v Beograd za račun devizne centrale v Beogradu (Bureau Centrale des Devises di Ministere de Finances du Royaume des Serbes, Croates et Slovenes) v korist našega eksporterja, izplačljivo v naših kronah. Predno pride to nakazilo potom Rima, Pariza, Londona, Genove ali Soluna v Beograd, preteče najmanj 14 dni do tri tedne. Devizna centrala pa obračuna, oziroma vzame kot podlago tečaj onega dne, ko faktično prejme zadevno nakazilo. Med tem časom seveda lahko pade tečaj in izvoznik ne dobi niti toliko, kolikor je njega samega stalo izvoženo blago, kajše, da bi mislil na dobiček. Vzemimo slučaj, da je izvoznik kalkuliral ceno po tečaju 1 lit. K 5.— ter sklenil po tej ceni s kupcem pravomočno kupno pogodbo za 50 vag. lesa. Svoji obveznosti je zadostil, pravilno osiguraval valuto (za kar je moral nakupiti tujo valuto), ter dobil uverjenje, na podlagi katerega je blago lahko izvozil. Recimo, da je v teku 20 dni vse vane odposlal, kupec je pa za njega položil pri Banca d'Italia, Roma, protivrednost tega blaga, recimo v znesku per Lit. 150.000.— Izvoznik, ki je kalkuliral lito, ko je les prodal 1 Lit. K 5.—, bi moral dobiti torej za svoje blago K 750.000.— Med tem časom,

ko je nakazilo romalo iz Trsta ali Gorice v Rim, ter iz Rima v Beograd Narodni banki, ter od tam devizni centrali, ter je ista zamenjala znesek v naše krone, je preteklo najmanj 15 do 25 dni (včasih traja to tudi par mesecev). Tečaj lire lahko med tem časom zraste ali pa pade. Ako je na primer padel toliko, da se za K 3.— dobi 1.— Lit. ima izvoznik zgube svojih K 300.000.— Vem za slučaje, ko so trgovci pri sklepu kupčije kalkulirali lito, po K 7.50, dočim jim je devizna centrala obračunala po K 3.—. Kako katastrofalna je lahko za trgovca taka kupčija, je iz predležečega jasno razvideti. Med tem časom seveda eksporter ne more operirati s tem denarjem, njegov obrat zastaja, manjka mu gotovine, da bi plačal svoje delavce, izgubi ogromno na obrestih, ima različne stroške tujih bank, s katerimi preje ni kalkuliral, sploh je lahko mogoče, da ga taka kupčija popolnoma uniči. Kriva temu je slaba organizacija devizne centrale in seveda tudi centralizacija.

Je pa še druga pot, po kateri se lahko stavi devizni centrali tujo valuto na razpolago in ta je bolj enostavna, v drugem oziru pa seveda jako riskantna.

Kupec mora dobiti blago plačano v efektivnem novcu tuje valute in tega mora nekako prenesti preko demarkacijske črte. Pri naši obmejni carinarnici mora zahtevati carinsko potrdilo, da je v resnici uvozil toliko in toliko tuje valute za ono blago, katero je svojčas izvozil. Denar (valuto) in potrdilo carinskega urada naj potem naš eksporter položi pri Narodni banki, koja svojo centralo v Beogradu brzojavno obvesti, da je snesek pravilno vplačan. Kolika časa je treba, da se te valute obračunajo, mi ni znano, ker so podružnice Narodne banke pričele šele poslovati in kolikor vem, še niso imele topogledno nobenega takega slučaja. Preje pa je moral izvoznik poslati sam, ali pa potom kake banke te valute s potrdilom carinskega urada direktno v Beograd devizni centrali in obračun je prejel približno v 15 do 20 dneh. Ta pot oddaje tuje valute je pa jako riskantna, ker tuje države ne dovoljujejo izvoza svojega denarja. Lahko se trgovcu torej pripeti, da n. pr. italijanska carinarna zneske preko Lit. 1.000.— kratkomalo zapleni.

In sedaj je tretji del križvega pota. Izvoznik zahteva od banke svojčas zahtevano kavcijo. Banka pa mu je brez dovoljenja devizne centrale ne more vrniti. Devizna centrala namreč zahteva, da se ji nemudoma in na povsem verodostojen način dokaže, da je odvedena valuta inozemske provenijence in da izkupiček izvoženega blaga nikakor ne presega vrednosti oddane valute. Kot take verodostojne dokaze smatra devizna centrala sodnijsko ali notarielno overovljeni izpisi trgovskih knjig, ali pa na isti način overovljeni prepis faktur in končni obračun z odjemalcem. Dokler izvoznik ne doprinese teh dokazov, ga devizna centrala ne odveže obveznosti ter mu ne osvobodi v banki založene kavcije.

Da ima trgovec tudi lahko pri tem veliko izgubo v slučaju, da pade tečaj valute, katero je svojčas nakupil ter položil pri banki v dosego izvoza, je samo obsebi umevno.

Kakor je iz predstoječega razvidno, ima danes naš trgovec-izvoznik jako težko stališče. Treba je torej, da se te razmere korenito premene. Za sedaj naj omenim le dva izhoda, ki sta pa seveda dostikrat žal neizvršljiva.

Ko sklene trgovec-prodajalec s kupcem inozemcem kupno pogodbo, mora isto skleniti v naših kronah. Na ta način vsaj lahko kalkulira. Kupec se pa mora zavezati, da bode plačal ekvivalent teh kron v tuji valuti v inozemstvu, pri korespondentu Narodne banke, oziroma devizne centrale, oziroma da pusti, že po navedeni poti romati snesek koristniku. Naš eksporter bode dobil od devizne centrale za to tujo valuto seveda naše krone. Za slučaj, da prejme eksporter manj naših kron, nego se je pogodil s kupcem v kupni pogodbi (kupčijo je sklenil v naših kronah), se mora kupec zavezati, da mu diferenco povrne, nasprotno se pa mora prodajalec zavezati, da eventualno več dobljenih (ako devizna

centrala obračuna po višjem tečaju) naših kron, nego bi jih moral dobiti glasom kupne pogodbe vrne kupcu.

To bi bil prvi slučaj. Drugi slučaj, s kojim se izogne špekulaciji valut, bi bil pa ta, da bi bil trgovec izvoznik istočasno tudi trgovec uvoznik. Za izvoženo blago bi moral staviti devizni centrali tujo valuto na razpolago, za uvoženo, bi jo pa od iste zopet lahko zahteval. Razlika na tečaju (kupni in prodajni kurz) bi bila malenkostna ter bi se eventualno tako nastala diferenca lahko krila s prodajo uvoženega blaga. Žal se pa opaža, da devizna centrala noče imeti ali pa nima na razpolago tuje valute za naše importere, akoprav dobi ravno iz Slovenije skoro vse tuje valute, ker se ravno pri nas v veliki množini izvažava v inozemstvo (les).

So še druga pota, po katerih bi se lahko izognilo izgubi, katero ima vsak trgovec, ki danes nekaj izvozi, ali ta so prekomplikirana, da bi jih tu omenjal.

Najenostavnejša in najboljša od pomoč tem škandaloznim razmeram bi bila le dobra volja v Beogradu. Ne morem razumeti, da moremo biti tako glupi in si pljuvati v lastno skledo. Zakaj ni naš izvoz dovoljen proti naši kroni, se vpraša vsak. Gospod finančni minister je dobro mislil, ko je zasedel svoje mesto, no pa žal ni dolgo mislil. Takoj, ko smo brali v časopisih, da je izvoz iz naše države dovoljen proti plačilu v SHS kronah, smo že opazili, kako je naša valuta uspevala, ter kako rapidno je padal tuji denar. Pravijo, da ima država velike obveznosti v inozemstvu in zato mora dobiti od eksporterjev tujo valuto, da lahko z njo poravnava svoje dolgeve in plača obresti, Gospodje v Beogradu! Danas plačate našim trgovcem lito po K 4.50. Ako dovolite izvoz proti naši kroni bode lira padla sigurno na K 2.— ali še manj. Ali se Vam ne zdi bolj ekonomsko, ako bi mogli kupovati lire po K 2.— nego pa jih plačevati po K 4.50? Pri svoti od Lit. 1.000.000.— bi si tako prihranili celih K 2.800.000.— in ta znesek lahko vporabili v druge namene, n. pr. za šole. Sebi, državi in vsem bi ugodili, ako bi dovolili, da se ideja gospoda ministra financije uresniči. Kar imamo preveč, to se naj izvozi v dobrobit naše države, naše industrije ter državnih blagajn. Povsem drugače bomo potem lahko živeli. Vse kar rabimo iz inozemstva, bomo dobili po nizkih cenah. Da pa moramo uvažati žal skoro vse, to vemo.

Proč torej s takim gospodarstvom, proč s centralizacijo, ko nam je samo v kvar.

Izvoz in uvoz.

Izvoz sliv. Že zadnjič smo povdarjali, da so poročila o ogromnih množinah sliv pretirana. Poročalo se je kar o 12000 vagonih sliv. Najbrže so kaki špekulanti hoteli potlačiti ceno in so spravljali v svet poročila o ogromnih množinah pridelka. Resne trgovske firme poročajo, da bo okoli 4000 vagonov suhih sliv za izvoz. Sedaj prodajajo rešetane slive v egaliziranih vrečah, 80—90, po K 10.— kg neto, postaja ob Savi in ocarinjeno, oddaja v septembru — oktobru. V zabojih po 25 kg stanejo slive po K 15 kilogram neto, pogoji kakor zgoraj. Glavni kupec naših sliv je Nemčija. Avstrija je vsled svoje slabe valute le posredovalec. Že lansko leto je v ti lastnosti zaslužila lepe milijone na naših slivah. Omenimo še, da Avstriji ponujajo po svojih mešetarjih v Slovenskih goricah in v mariborski okolici za sveže slive po 60 vinarjev do K 150. Res so naše slive kakovostno slabše oziroma manjše (110 do 125) od bosanskih, vendar je ta cena vsekakor prenizka. Veliko škode trpi naš sadje-rejec, ker ni nikogar, ki bi se pečal z sušenjem in eksportiranjem sliv. Lepo etuirano blago se prav lahko proda na Francosko in Angleško. Tu bi našel dobro polje zopet kak Goričan, ki ima že izkušnje v ti kupčiji. Goričani so pred vojno izvažali lepe množine primerno pripravljenih in etuiranih sliv.

Bodite previdni pri izvozu v Švico. Kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, se obnašajo švicarske

kantonske oblasti napram inozemcem brezobzirno. V Švici se gleda predvsem na to, da se tujca kolikor mogoče izžame. K temu dostikrat še pripomore pristransko postopanje švicarskih sodišč napram tujcem. Posledica tega postopanja so bili množični protesti od strani angleških turistovskih klubov, ki so sklenili soglasno, da ne bodo več prihajali v Švico zaradi prekomplikiranega postopanja ob izdaji dovoljenj za bivanje v kakem mestu Švice kakor tudi zaradi nalaganja vsakovrstnih taks od strani zveznih oblasti. Energičen korak Angležev je izzval velik odpor pri Švicarjih samih, zlasti v krogih hotelske industrije, ki je bila že za časa vojske dovolj oškodovana in se ji sedaj še odvzema možnost obnove. Vsled tega je postalo nadzorstvo tujcev nekoliko milejše. Neprimerno višje cene za tujce, pa so ostale, ker imajo švicarski trgovci, hotelirji, industrijalci, osobito pa privatne osebe druge cene za tujce, ki so znatno višje od onih za domačine (stanovanja itd.). V Uvozni trgovini so švicarji ustvarili posebne sisteme. Ob sklepanju pogodb z našimi podaniki skoro vedno določajo kak kraj v Švici za prevzem blaga. Ko dospe blago in njega imetnik, se organizira cela skupina švicarskih trgovcev dotične stroke iz enega kraja z namenom, da proglasi blago kot pokvarjeno ali kot blago, ki ne odgovarja pogojem. Pri tem iznajdejo celo vrsto razlogov. Imetnik blaga se nahaja vsled tega v jako neprijetnem položaju in pred situacijo, da izgubi ogromno pri blagu, zato pristane na predloge Švicarjev, ki nudijo nove cene, čisto polovico ali četrtino prejšnje. Dostikrat Švicarji pogojev ne sprejmejo, marveč zahtevajo zdravniški pregled ali strokovnjaško sodbo. Te komisije odločajo vedno proti uvozniku-tujcu in na korist švicarskih tvrdk. Naši izvozniki so vsled tega prisiljeni pristati na vsako ceno, ker kamorkoli ponujajo blago, povsod nalete na organizirane tvrdke in na nemogućnost doseči višje cene. Na ta način pridejo švicarske tvrdke do ogromnih dobičkov, kupujoč blago po prenizki ceni in prodajajoč po visoki ceni. Še težji je položaj naših izvoznikov, ki ne poznajo trgovskih firm, niti jezika, ne trgovskih krajev za prodajo izvoznega blaga ter prihajajo v obmejni kraj Buchs. Tu se pojavi pred njimi eden ali več trgovcev, ponujajoč neverjetno nizko ceno, katere izvoznik navadno ne sprejme. Čakajoč več dni na povišanje cene, se izpostavlja naš izvoznik šikanam švicarskih policijskih in davčnih oblasti. V nadi, da proda blago, se pogaja z raznimi trgovci, ki nočejo nič slišati o povišanju cene. Nahajajoč se pred tako organiziranimi kupci, ki se medsebojno obveščajo o vsakem vagonu novega blaga, prodajajo naši neizkušeni trgovci-izvozniki blago tja v en dan, samo, da pokrijejo stroške. Ob prejemu kupnine ali sklepanju pogodb pojavljajo se švicarske davčne oblasti, koje nalagajo davek na vojne dobičke. Pogajajo se z importirji le tedaj, če vzame naš izvoznik advokata.

Izvoz zelenjave in sadnih konzerv je po naredbi št. 20638 z dne 7./8. dovoljen za vsako valuto. Plača se le izvozna carina.

Izvoz kamnoseških izdelkov in mlinskih kamnov je dovoljen proti plačilu izvozne carine za vsako valuto, tedaj ni potrebno zasigurati zdrave valute.

Carinske ugodnosti, katere so uživali industriji, obrtniki in poljedelci pri uvozu na podlagi naredbe z dne 23. septembra 1919 št. 17.392, se nehajo z dnem 23. septembra 1920. Na podlagi omenjene naredbe so navedeni krogi doslej lahko uvažali carine prosto stroje, strojne dele, lokomobile, poljedelske in obrtniške potrebščine, jeklo, surovine in polfabrikate, kemikalije, barve v predelavo, strojno olje, mineralno olje, nafto. Ob enem se neha zacarinjenje po minimalnem tarifu elektrotehničnega in stavb. materiala, papirja in pisarniških potrebščin, embalažnega materiala, steklenih in raznih tkanin. Kakor vse kaže, se navedene ugodnosti ne bodo podaljšale.

Šolski zvezki luksusa. Kaj si carinarne dovoljujejo, presega že vse meje. Trgovec v Sarajevu je dobil pošiljatev šolskih zvezkov. Ker pa je carinar

smatrala zvezke za luksus, je šla pošiljatev nazaj na Dunaj. Dozdeva se nam, da je pri carinarnah pamet luksus.

Preveč birokratizma. 29. aprila je izšla naredba št. 14873, s katero se dovoljuje izvoz sliv (sadju) proti izvoznim carini brez osiguranja zdrave valute. 1./8. je izšla naredba št. 20356, s katero se opozarjajo carinarne, da ne smejo pustiti čez mejo nikakega blaga, za katero ni osigurana zdrava valuta. S tem je tedaj razveljavljena tudi prej omenjena naredba. Na pritožbo prizadetih krogov je 11./8. naredba št. 20638 (Nar. nov. št. 185) glasom katere druga naredba ne velja za sadje. Pol meseca je bil zabranjen izvoz sadja vsled poveršnosti birokratov.

Uvoz luksoznega blaga. Iz Avstrije prihajajo razni ljudje, največ židje, ki prinašajo seboj velike količine takozvanega luksoznega blaga, kojega uvoz je našim trgovcem zabranjen. Ti židje lažijo s tem blagom od trgovca do trgovca, od hiše do hiše, od urada do urada, posebno s pisarniškimi potrebščinami. Naši trgovci, ki morajo plačevati davke od svoje obrti, ne morejo uvažati, pač pa jim lahko delajo konkurenco tuji ljudje, ki ne plačujejo davkov pri nas. Neverjetno je, da pustijo carinarne te ljudi skoz z njihovim blagom, čeravno je uvoz po naredbi z dne 19. marca prepovedan. Tujci, židje, lahko prinesejo čez mejo, kar je našim ljudem zabranjeno. Pred kratkim je tak žid ponujal nekemu trgovcu večjo množino razglednic in slik. Kako je bilo to blago zacarinjeno? Tem razmeram se mora napraviti konec. Trgovci sami moramo skrbeti za to.

Dovolitev uvoza zabranjenega blaga, ki je bilo naročeno pred 29. marcem 1920. V službenih novinah z dne 23. avgusta t. l. je priobčena naredba gospodarsko-finančnega komiteja, s katero se dovoljuje uvoz vsega onega pri uvozu zabranjenega blaga, glede katerega se nesumljivo dokaže, da je bilo naročeno, še predno je stopila v veljavo naredba ministrskega sveta o zabranitvi uvoza, t. j. pred 23. marcem t. l. Vsakdo, ki ima take naročilne pogodbe in obveznosti, mora v roku 15 dni od dneva priobčenja te navedbe v Službenih novinah, pri generalni direkciji carine v Beogradu vložiti z zadostnimi dokazi podprto prošnjo. Po preteku tega roka vlozene prijave se ne bodo sprejemale in tudi na prijave, ki so bile vlozene brez narožbo zahtevajočih dokumentov, se ne bo oziralo. Prošnje, oddane na pošti proti povratnemu receptu vsaj petnajsti dan po priobčenju navedbe o dovolitvi uvoza zabranjenega blaga, smatrale se bodo za pravočasno vložene. V razpisu je istočasno z naredbo komiteja priobčen tudi postopek pri carinjenju tega blaga. Ko ga carinarne prejmejo, postopale bodo po njem. — Interesente opozarjamo, da se natančno drže roka, ker bo vsaka poznejša intervencija v tej zadevi po našem mnenju brezuspešna.

Poročila o gospodarskem položaju.

Žetev v Bulgariji. Po merodajnih cenitvah bo znašala žetev v Bulgariji okoli 38 mil. stot. zrnja, od katerega porabi država sama okoli 19 mil. stot., tako, da bo ostalo za izvoz okoli 14 mil. stot.

Žetev v Vojvodini. Po merodajnih cenitvah bo znašala žetev pšenice 5 mil. stot. pšenice, 206 tisoč stot. rži, 1687 tisoč stot. ovsu, 698 tisoč stot. ječmena in 9643 tisoč stot. koruze. Za izvoz bi preostajalo 10000 vagonov pšenice 1700 vag. rži, 4900 vagonov ovsu, 1500 vag. ječmena in 39000 vag. koruze.

Narodno gospodarski pregled.

Načrt novih užitniških davkov v proračunu 1920/21.

Državni proračun predlaga med drugim tudi, da se srbski trošarinski zakon z dne 9. novembra 1911 razširi na celo kraljevstvo. Finančni minister motivira to potrebo s tem, da je bilo v pokrajinah bivše monarhije le malo število predmetov, za katere se je plačevalo užitniški davek. Srbski carinski zakon je imel 25 predmetov, ki

so spadali pod konzumni davek. Vsled novih razmer, ki so nastale po vojni, je bilo treba nekatere predmete, predvsem stavben les in steklo za okna, cement in vapno oprostiti tega davka, da bi si ljudstvo hitreje opomoglo in ceneje nabavilo potrebno blago. Predlog namerava tako izenačiti konzumne davke za celo kraljevino. Državna trošarina bi se plačevala za sledeče predmete:

1. za sladkor iz sladkorne repe, ali trsja surov ali rafiniran na 100 kg 100 zlatih dinarjev.

2. sladkor iz sadja, grozdja, škroba, slada in krompirja za 100 kg 20 zlatih dinarjev.

Za sladkorne izdelke (čokolado in bomboni), ki se uvažajo samo iz inozemstva, se plača trošarina samo za sladkor, kolikor ga vsebujejo. Ako računamo današnjo povprečno ceno repnega sladkorja 40 kron, bi znašal konzumni davek na 1 kg 8 kron ali 20%.

2. Enako visoka je trošarina za kavo 100 zlatih dinarjev za 100 kg. Pri sedanji povprečni tržni ceni kave 60 kron znaša obremenitev povprečno 14%.

3. Za kavin nadomestek (cikorijo, žitno kavo itd.) se plača za 100 kg 30 zlatih dinarjev. Ker velja 1 kg cikorija 18 kron, ga obremeni trošarina 240 kron ali ca 14%.

4. Za riž znaša trošarina 20 zlatih dinarjev, za 100 kg, to je, ako vzamemo tržno ceno za 1 kg 25 kron 6%.

5. Enako visoko je odmerjena užitnina za jedilna olja, (olivno, laneno sezamovo in bombažovo).

6. Za pivo je odmerjena trošarina 2 dinarja za hektolitrsko stopino ekstrakta. Ker v Srbiji nimajo še kontrolnomernih aparatov za odmerjenje davka na pivo, se tam pavšalira trošarina na 20 zlatih dinarjev za 100 litrov.

7. Na fina vina, ki imajo nad 16 stopinj alkohola ali nad 5% sladkornega ekstrakta po 3 dinarje na liter.

8. Za likerje, konjak in esence za pijače po 4 dinarje na liter, za rum pa 3 dinarje.

Naša navadna piva imajo 9 stopinj ekstrakta in bi prišlo na 1 liter, ki stane 4 krone 144 kron. Davek na fina vina, likerje in rum za enkrat ne pride v poštev, ker je njih uvoz prepovedan, sami pa jih ne pridelujemo. Moralo bi se pa v primeri dovoljenega uvoza plačati zanje razen zgoraj navedene trošarine, še trošarino za alkohol, kolikor ga vsebujejo. Za alkoholne pijače, ki se izdelujejo v zemlji, mora se plačati gornje takse ne glede na to, da se je za surovino (špirit) že plačalo predpisane državne pristojbine.

Tretja skupina predmetov, na katere je določena trošarina, so predmeti za razsvetljavo. Ker je petrolej kot monopolni predmet, obremenjen z monopolno pristojbino nad 430 dinarjev na 1 kg, je država z zakonom o trošarini obdavčila vse, kar bi v razsvetljavi lahko konkuriralo konzumu petroleja. Posebno kruto je pri tem zadel našo električno industrijo.

10. Novi davek znaša za sveče, razen lojevih in voščenih, 20 zlatih dinarjev na 100 kg, kar z ozirom na izredno visoke cene parafinskih in stearinskih sveč, povprečno 60-65 K za 1 kg, ne igra posebne vloge.

11. in 12. Na eno električno žarnico do 32 pa 030 dinarjev več. Za obločnice znaša trošarina mesečno 20 dinarjev, na svetilni plin brez razlike od kubičnega metra 020 dinarja, to je 160 kron. Mesta, ki imajo lastne elektrarne in plinarne, plačajo le polovico gornje svote, toda pri električnih žarnicah samo tedaj, ako jih nabavljajo direktno iz inozemstva in le za potrebo razsvetljave mesta. Plačanju trošarine niso podvržene že montirane žarnice in one, ki so že v porabi.

13. Na karbit znaša trošarina 30 dinarjev ali na kg, ki stane sedaj v drobni prodaji povprečno 10 K 50 vin, 2 K 40 vin.

14. Na žepna kresiva, ki tehtajo manj kot 25 gr 1 dinar na komad, one, ki tehtajo nad 25 gr, 2 dinarja. Namizna kresiva pa 6 dinarjev.

K skupini pijač, ki so obremenjene s trošarino, spadajo še alkohol in sadno žganje ter mineralne vode. Na alkohol in vse špirituoze tokočine, razen že naštetih, se pobira od hekto-

literske stopinje po 10 zlatih dinarjev, ako ni bila plačana monopolna taksa. Za sadjevo žganje se plačuje od hektoliterske stopinje 5 dinarjev. Žganjekuhom na deželi, ki žgejo žganje za lastno potrebo in ne trgujejo z njim in ga ne prodajajo in ne delajo iz žganja, likerjev in drugih alkoholnih pijač, se dovoljuje po vrsti sadja gotovo število dni (3-10) kuhanje, brez trošarinske pristojbine.

Na naravne mineralne vode za pijačo, ki se prodajajo v zaprtih steklenicah, brez ozira na to, ali se jim je pridalo kako primes ali ne, od litra 020 dinarja ali 160 kron, za druge mineralne vode, ki se izdelujejo iz navadne vode, kakor sodavica pa 010 dinarja oziroma 080 kron na liter. Deli litra se računajo za cel liter.

Kakor znano naše uprave vrelcev, predvsem rogaška, razpošilja po vodo v 3/4 in 1 1/2 literskih steklenicah. Cena v nadrobni prodaji znaša torej 7 K oziroma 9 K 20 vinarjev. Obremenitev bi znašala torej 160 kron oziroma 320 kron, kar podražuje ceno za 22 do 34 %. Naravno je, da bo konzum mineralnih vod vsled tega še bolj padel. Obremenitev bo še občutnejša, ko bodo cene steklu s časom padle in ko se bo pojavila konkurenca inozemskih vod.

Konečno kot zadnja postavka predloga je uvrščena trošarina na kvas in sicer 1 dinar na 1 kg. Ako vzamemo sedanjo detaljno ceno 60 kron za 1 kg, bi ga nov davek obremenil za približno 14 %.

Dalje prih.

Promet.

Povišanje poštnih in brzojavnih pristojbin. S 1. sept. bodo povišane brzojavne pristojbine kakor sledi: brzojavi 20 par za besedo, najmanj pa dva dinarja za brzojavko. Nujne brzojavke trikrat več, za prejemno potrdilo pa 40 par. Telefonska predplačila v glavnih mestih znašajo: a) za kavarne in hotele, tovarne in trgovine, agenturne in odvetniške pisarne po 500 din.; b) redakcije časnikov, za zasebne, državne in občinske postaje po 300 dinarjev; c) za telefone v stanovanjih državnih uradnikov 200 dinarjev letno. V krajih z manj ko 100 predplačnikov, se plača a) 300, b) in c) pa po 200 dinarjev. Za napravo novega telefona je plačati 350 dinarjev. Pristojbina za interurb. pogovore znaša za razdaljo do 100 km dva dinarja, od 100 do 200 km 3 dinarje, od 200 do 400 km 5 dinarjev, a nad 400 km pa 6 dinarjev za vsake tri minute. Če gospod minister zvišuje takse, tedaj ga prosimo, da vpelje v svoje poslovanje večjo živahnost. Izpopolnjujte poštni in brzojavni promet, sicer povišanje pristojbin ni upravičeno.

Promet na železnici. Trgovska in obrt. zbornica v Zagrebu poroča na podlagi obvestila od strani ravnateljstva državnih železnic, da bodo uvedene z 1. novembrom znatne izpremembe v želez. prometu in se zveze izdatno izboljšajo.

Proti povišanju železniških tarifov. Trg. in obrt. zbornica v Zagrebu poroča, da so vse gospodarske organizacije nastopile proti povišanju tarif. Hrvatski člani gospodarskega sosveta so imeli sestanek, pa so protestirali brzojavno pri ministru Ninčiču proti povišanju brez predhodnega posvetoovanja s sosvetom. Zahtevajo takojšnjo sklicanje seje gospodarskega sosveta. Na seji se naj razpravlja o železniških tarifih in o podaljšanju navedbe št. 17392 z dne 23./8. § 19.

Iz trgovske prakse.

Pazite na kakovost blaga. Slovenski trgovec in poljedelec je priznani pošten ali brez vseh napak vendarle ni. Te napake pa gredo na račun trgovske neizkušnosti. Vzorec blaga, katero prodaja, prav lepo pripravi, še nekoliko izbere in očisti, samo da lepše izgleda. Misli si, da je kupčija popolnoma dovršena, ko je prodal na podlagi vzorca, pa potem stlači vse v zaboj ali košaro, samo, da je ta poln in ima težo. Navedem slučaj, ki sem ga sam doživel. Nek kmetovalec je poslal iz Štajerskega vagon koksa v Trst. Kupec je v Trstu na postaji pošiljatev pregledal in našel v redu. V resnici pa

ni bila v redu in je imel kupec potem velike sitnosti s svojimi odjemalci. Kmet je spodaj in zgoraj v vrečo djal lep koks, na sredi pa mešan fižol. Poznal je namreč način pregledovanja v Trstu, je vedel, da kupec navadno dreza s poskuševalcem le na koncih in vrečo, če je blago v skladih.

Videl sem pošiljatev sadja. Odpošiljatelj je natresel v jerbese nedoraslo, nezrelo, natolčeno in nagnito sadje, ki je seveda med vožnjo okužilo še zdravo. Škoda je bila znatna. Zato svetujemo vsem trgovcem, kmetovalcem in sadje-rejcem, bodite v tem oziru vestni in natančni. Kdor zanesljivo postreže, najde vedno zaupanje in kupca. Minili so časi, da je kupec vse vzel, kar je dobil. Tudi za sušenje ne vzami vsakega jabolka ali vsako hruško, nego le zdravo in popolnoma doraslo in zrelo sadje. Drugo porabi za sadjevec. Dobro bi bilo, da bi v okrajih, kjer se blago pripravlja za izvoz, nadzorovali zavijanje in odpravljanje zaupniki, da se tako prepreči nepravilno ravnanje, katero škoduje trgovini in ugledu prodajalca.

Razno.

Nakup kisika je mogoč tudi pri pomorskem arzenalu v Tiotu (Dalmacija) ter stane cilindri 50 litrov kisika, stisnjen na 120 atmosfer, 54 dinarjev ali 9 dinarjev za kub. meter, loko postaja Zelenika. Za cilindri se založi jamščina 150 dinarjev.

Produktna borza v Beogradu za pšenico, koruzo in druge poljske pridelke je začela poslovati. Nahaja se v Knez Mihajlovi ul.

Vojno posojilo. Vsa vojna posojila jugoslovanskih državljanov na ozemlju Jugoslavije bodo od 1. do 15. septembra žigosana in odtegnena prometu.

Češki les na Angleškem. Angleži so naročili večje množine lesa na Češkem.

Italija nam krade vagone. Italijani nam ne vračajo vozov z označbo Mav in Stb, nego jih pridržujejo kot vojni plen. Vsled te italijanske lopovščine smo izgubili že veliko število vagonov, pa tedaj direkcija v Zagrebu ne dovoljuje v takih vagonih izvoza. Zato zahtevajte od železnice za eksport le take vagone, ki lahko gredo čez mejo.

Padanje cen italijanskega volnenega blaga. Federazione delle industrie laniere v Milanu ima na razpolago velike množine blaga, pa pričakujejo padec cen začetkom zime.

Goljufija s sladkorjem. Amerikanska tvrdka American Co. of Commerce v New-Yorku je prodajala v Grški sladkor na podlagi ponarejenih konosementov in s tem ogoljufala grške tvrdke za več milijonov. Kdor se spušča v kupčijske zveze z kako tujo tvrdko, naj se prej dobro informira, s kom ima opravka.

Ne pozabite

vložiti v priporočenem pismu na generalno direkcijo carin v Beogradu prošnje za uvoz pred 23. marcom t. l. naročenega blaga (takozvano luksozno blago), kojega uvoz je po naredbi prepovedan.

Prošnjo morate vložiti do 6. septembra.

Priložiti morate nepobitne dokaze, da je blago res pred 23. marcom naročeno. Kateri ima dokaze, da je to tega dne tudi že plačal, naj priloži seveda tudi te dokaze.

Za blago, katero je do 15. aprila došlo v Jugoslavijo in leži na carinarni, ni potrebno vlagati prošenj, ker se za tako blago dovoli uvoz takoj.

Listnica upravnistva.

Drugi številki Trgovskega lista smo priložili položnice, pa prosimo, da nam takoj nakažete naročnino do konca t. l.

Obveščamo vse tovariše in naročnike, da nameravamo čimprej mogoče začeti z tri ali štirikratnim izdajanjem Trgovskega lista na teden, zato prosimo vas vse, kateri želite takega razširjenja svojega lista, da agitate in nabirate naročnikov. S povečanjem bo list seveda dobil tudi širši program. Pomnite, da je Trgovski list edini, ki zastopa koristi trgovskega stanu.

Ponudim po ugodnih cenah:

Sunligt milo, kisovo kis-
lino, cikorijo, kolinsko in
drugo v zavitkih in prosto
v večjih množinah

Leskovic & Meden

trgovina s špecerijskim blagom.
Ljubljana, Jurčičev trg 1.

3, 4-4

Anton Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-4

A. Sušnik

Ljubljana

Zaloška cesta šte. 21

priporoča vsakovrstno želez-
nino, kuhinjsko opravo,
orodje za obrt in polje-
delstvo, raznovrstne
barve na drobno
in debelo. Točna
in solidna po-
strežba.

66, 3-1

Šampanjske kleti

Franc Čuček & Cie., Ptuj

prej W. Hintze

priporoča „Imperial“ in „Elite-Sect“.

Brzjavni naslov: Čučekcie, Ptuj.

32, 5-4

TONE MALGAJ

stavbeni, pohištveni pleskar
in ličar 16, 52-4

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6.

Zajamčeno predvojno blago
za portale in prodajalne.

Priroden malinovec s sladkorjem

in ekstrakte za umetne
soke nudi po najnižjih
dnevni cenah tvrdka

Srečko Potnik, Ljubljana

Metelkova ulica št. 13.

20, 10-4

Trgovska zadruga, t. z. o. z.
v Ljubljani

Beethovnova ulica št. 10
v poslopu Trgovske zbornice.

Telefon št. 464.

Prodaja razno kolonijalno in
železninsko blago po najnižjih
cenah. Gospodje trgovci, ki še
niste člani te zadruga, podpirajte
svojo gospodarsko organizacijo
s tem, da pristopite tempreje
kot člani. 69, 5-1

Staro železo

lito, kovaško in dele starih
železnih strojev, kupuje v
vseh Jugoslaviji po najvišjih
cenah

Franc Stupica v Ljubljani

Gospodsvetska (Marije Terezije) cesta št. 1.
18, 4-4

SEMENA
ZA PREDPRODAJALCE PRI-
POROČA

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA ŠTEV. 12.

14, 20-3

KUPUJEMO SUHE GOBE IN VSE DRUGE
DEŽELNE PRIDELKE.

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta šte. 45

kupuje in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih
cenah. 23, 52-4

Prva jug. tovarna za usnje
in čevlje na Bregu pri Ptuj

je pričela z izdelovanjem
torbic in drugega
galanterijskega blaga
iz najfinejšega usnja.

63, 3-1

V zalogi ima tudi prvovrstne
gamaše lastnega izdelka.

Naročila se izvrše
po najnižji ceni.

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodsvetska cesta 1

priporoča svojo zalogo

železnine, poljedelskih
strojev in železnih
blagajn na debelo.

17, 24-4

Garantirano pristno

bučno olje

znamka „Sidro“, nudi mlin olja

Ed. Suppanz

Pristova, Slovenija. 64, 2-1

Veletgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko

in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo. 22, 10-4

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

HROVAT & KOMP.
LJUBLJANA
VEGOVA UL. 6
BRZOJAVI:
HROVATPORT

Nudimo 1a kranjski
laneni firnež in
prist. laneno olje
v vsaki količini po
najnižji tovarn. cenil

72, 10-1

Jadranska montanska
družba, d. z. o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavni „Montana“.

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste
kovin, rudnin
in kemikalij ter vse
industrijske izdelke, spa-
dajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko. 65, 26-1

Velet trgovina manufakturnega blaga

Hedžet & Koritnik

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75.

11, 50—4

Dobiva ponajveč iz Anglije v velikih množinah raznovrstno volneno, modno in perilno blago.

Špecerijska in delikatesna trgovina na debelo

T. Mencinger

Ljubljana

Resljeva cesta št. 3. — Sv. Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam, likerjev, mineralnih vod.

13, 20—3

Prešo (stiskalnice), system Mayfarth, vsebina koša 400 litrov, večjo množino vinskih sodov in prvovrstna Haloška vina proda 59, 2—2

Franjo Gnilšek, Maribor, Meljska c. 29.

J. KOPAČ, svečarna
Ljubljana, Celovška cesta 90.
Priporoča voščene sveče, zvitke, sveče za hišno rabo in kadilo.

Kupuje 60, 20—2

čebelni vosek, suhe satine, kapljine po najvišji dnevni ceni.

Oprava za pisarne

registrature, pisalne mize, fotelji v lepi izbiri.

Vabimo na ogled!

8, 20—4

IVAN JELAČIN

Ljubljana
velet trgovina
s špecerijskim in kolonijalnim blagom.

Točna in solidna postrežba!

2, 50—4

Trgovina z železnino Anton Brenčič, Ptuj

se priporoča tovarišem trgovcem iz okolice za nabavo

raznovrstne železnine

na debelo.

Potrudit se bode streči sedanjim gospodarskim okoliščinam odgovarjajoče točno in solidno.

Velespoštovanjem

30, 5—4

A. Brenčič.

Riž,

kavo, sladkor, milo, vžigalice, rum, slivovko, špirit, vino, vreče, prazne sode, petrolej, bencin itd.

nudi po najnižjih cenah

Fr. Sirc, Kranj

Kupujem najvišje v vsaki množini brinjevo olje, suhe gobe, fižol ter vse deželne pridelke.

73, 3—1

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Blago za obleke in plašče.

Konfekcija za dame

10, 4—4

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 10,000.000 K. — Rezerve okrog 2,500.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. — Eskompt menic, akreditivi. — Borza.

Brzljavi naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.

50, 20—4

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti.

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče.

15, 20—4

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

The Rex Co. Ljubljana,
Gradišče šte. 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzjavni naslov: Balkansped.

6, 52-4

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirom južne železnice.**Največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji.****Anton Tonejc in drug**

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim, špecerijskim blagom in deželnimi pridelki na debelo.

Brzjavi: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.

Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — IZVOZ.

IZVOZ J A J C.**Prva jugoslovanska tovarna tehtnic**
Ivan Rebek, Celje

Telefon št. 32.

Dobavitelj za državno in Južno železnico na vseh progah v Jugoslaviji, izdeluje: mostovne, vagonke, skladiščne in decimalne tehtnice, centimalne, tehtnice s tekočo utežo (Laufgewicht) za trgovino in obrt, za tovarne, rudokope, konsumna društva, zadrage i. t. d.

Tehtnice so v tovarni uradno preizkušene.

Delo solidno, postrežba točna.

9, 3-3

Točna postrežba!

Nizke cene!

Franjo Zebal

Rudnik—Ljubljana

Dolenjska cesta.

Telefon interurb. št. 430.

Trgovina z mešanim blagom, železnino in deželnimi pridelki na drobno in debelo.

12, 4-4

Moško in žensko perilo, predpasnike in delavske hlače izdeluje in razpošilja najceneje izdelovalnica perila

R. Stermecki,
Celje.

Naročite vzorčni zavoj 12 komadov. Izdelava zelo natančna! Cene posebno nizke!

47, 10-4

Združene veletrgovine v Celju

A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar priporočajo po nižjih cenah: slanino, svinjsko mast, bučno olje, jedilno olje, mazilno olje, kuruzne in pšenične mlevske izdelke, oves, kavo in mlo Zlatorog.

Telefon št. 135. Brzjavi: Žito.

5 a), 25-2

Veletrgovina
Turković & Kühar**Velika zaloga vseh vrst živil, stavbenega materiala, železa, sirovin, drv za kurjavo**
:: i. t. d. ::

48, 3-3

Maribor,

Cankarjeva ul. 26, Jugoslavija.

Rudolf Pevec

trgovec v Mozirju.

Na debelo:

hmelj, jabolka, žito, vino, manufaktura in špecerija.

68, 12-1

LENASI & GERKMAN

Ljubljana

Stritarjeva ul. 4 — Lingarjeva ul. 2

Trgovina s suknenim, modnim in manufakturnim blagom.

Na debelo. 61, 20-2 Na drobno.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi ter gozdnimi pridelki

ANT. KOLENC, CELJE

Kralja Petra cesta št. 22.

46, 20-4

Oglasi v „Trgovskem Listu“ imajo največji uspeh.**GASPARI & FANINGER**

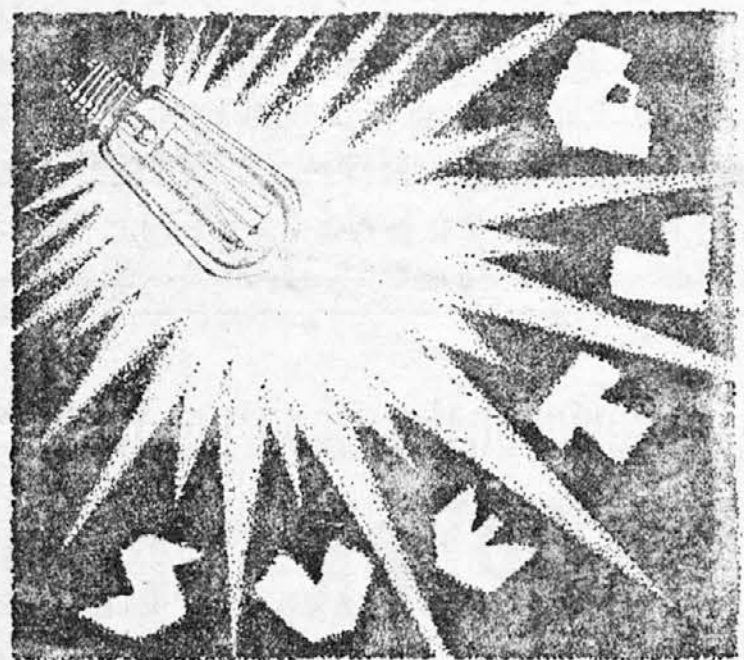
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 48.

Samo na debelo.

Bombaž perl, za vezanje in plesti, nogavice, moške, ženske in otročje v vseh vrstah, rute, žepne in za na glavo, obrisalke, namizni prti, prtiči, stenj, čipke, svile in bombažaste. Podveze, köpper-trakovi, svileni in pralni trakovi vseh vrst. Rokavice, gumbi za obleke in lišp. V zalogi vse Prym-ovo blago, kakor igle itd. Denarnice, štabi, papir in stročnice za cigarete, toaletno milo, žlice, vilice in noži, sidol, papir za pisma in sploh velika zaloga vseh vrst galanterije in drobnine. — Kranjski izdelki vedno v zalogi, kakor n. pr. krtače-ribarice, konjske, za svetiti in mazati ter biče in vse velikosti pravih glavnikov.

Samo na debelo.

34, 3-3

SVETLA

elektrotehnično podjetje

Janko Pogačar, Lovro Effenberger & Cie.

Centrala: LJUBLJANA

- Instalira :** popolne elektrarne, prekozemse centrale, popolne napeljave v mestih in pokrajinah, naprave za vsakovrstno industrijo, razsvetljavo javnih in privatnih poslopij, tovarn, gledališč, bank, hotelov itd., posamezne naprave za normalne in specialne svrhe, telefonske, telegrafske in signalne naprave itd.
- Dobavi :** motore, diname, pretvornike (Umformer), generatorje za motore, ventilatorje, električne kurilne in kuhalne aparate za domačo, obrtniško in medicinsko uporabo, merilne aparate, števce, inštalacijski in vodilni material vsake vrste, ročne svetilke, armature, svetlobna telesa, žarnice vseh vrst, vsakovrstni material za slab tok, akumulatorje, žepne baterije, ovoje itd.
- Izdeluje :** moderna telesa za razsvetljavo, namizne stoječe svetilke, stropne svetilke, lestence, vsakovrstne svilene senčnike po lastnih umetniških osnutkih, izdeluje naročila natančno tudi po zaželenih predpisih ali vposlanih skicah:
- Specijalitete :** novi patentirani „Sona“-zvonci za močni tok, brez baterije, brez transformatorja, nikakih nadaljnjih stroškov za oskrb zvonca, navadno priklopljenje zvonca brez truda na vsako obstoječo svetlobno napeljavo, nova patentirana autohupa „Sonavox“, patentirani držaji za senčnike „Sona“ brez vijakov.

Najboljša izvedba. — Takojšnja odprema. — Najnižje cene.
Ponudbe in pojasnila na željo vsaki čas brezplačno na razpolago.

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 2.